A Pátyolgató Óvoda Pedagógia Programja

Készült: 1999. Módosítva: 2017.

<table>
<tr><td colspan="2">Intézmény OM - azonosítója: 032940</td></tr>
<tr><td colspan="2">Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:</td></tr>
<tr><td>……
Nevelőtestület nevében</td><td>Véleménynyilvánítók:
……..
Óvodaszék nevében
……
Szülői Szervezet nevében s</td></tr>
<tr><td colspan="2">…….
intézményvezető
Ph.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Egyetértését kinyilvánító:
……
fenntartó nevében …….
határozat száma, dátum</td></tr>
<tr><td colspan="2">Hatályos: a kihirdetés napjától pl 2017. szeptember 01.</td></tr>
<tr><td colspan="2">A dokumentum jellege: Nyilvános
Megtalálható: www.patyolgato-ovoda.hu.</td></tr>
</table>

Tartalom

1. Bevezetés, helyzetkép 4
Törvényi háttér 5
1.2. Programunk 5
2. Gyermekkép 6
2.1. Óvodakép 7
2.2. Alapelveink: 7
3. Nevelésünk általános feladatai 8
3.1. Egészséges életmódra és a környezettudatos szemléletre nevelés 8
3.2. Az erkölcsi, az érzelmi, a közösségi nevelés 10
3.3. Anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés 12
4. Az óvodai élet szervezésének elvei 13
4.1.Személyi feltételek 14
4.2. Tárgyi feltételek 15
4.3.Napirend, hetirend 16
4.4. Tervezés, dokumentumok 18
5. A Tevékenységközpontok rendszere, a szabad játék és a tevékenységek formái 19
5.1. Játék 21
5.2.Verselés, mesélés 23
5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 26
5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 28
5.5. Mozgás 31
5.6.A külső világ tevékeny megismerése 34
5.7. Munka jellegű tevékenységek 40
5.8.A fejlődés jellemzői óvodáskor végére 43
6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése 45
7. Kapcsolataink 49
8. Gyermekvédelem, hátránykompenzáció, esélyegyenlőség 52
9.Ünnepeink 52

HITVALLÁSUNK

Óvodánk minden dolgozója képességének, tudásának, emberségének legjavát adva arra törekszik, hogy érzelmileg gazdag, bizalommal teli, esztétikus környezetben a gyermekeket elfogadva, egyéni képességeiknek megfelelően, játékosan, sokoldalú tevékenységeken keresztül fejlessze.

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud: játékot, zenét, örömet. De, hogy mit fogad el, azt bízzuk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga kíván.”

(Kodály Zoltán)

1. Bevezetés, helyzetkép

A Pátyolgató Óvoda a budapesti agglomeráció egyik legszebb településén, Pátyon található. Óvodánk természeti környezetét tekintve rendkívül jó adottságokkal rendelkezik. Dús növényzettel borított, hatalmas udvarai játékokkal bőven felszereltek. Épületei különböző adottságokkal rendelkeznek, folyamatos felújításokkal, karbantartásokkal igyekszünk a gyermekek körülményeit egyre esztétikusabbá és kényelmesebbé tenni. Tárgyi felszereltségünk kiváló, a gyermekek számára szükséges eszközök birtokában vagyunk. A 4 épületünk változatos hangulati lehetőséget nyújt. Családjai különböző szociális körülmények között élnek, más-más értékeket képviselnek. Gyermeklétszámunkat az Alapító Okirat határozza meg. A Pátyolgató Óvoda épületeiben 13 csoportba járnak a gyermekek.

A Pátyolgató Óvoda működése

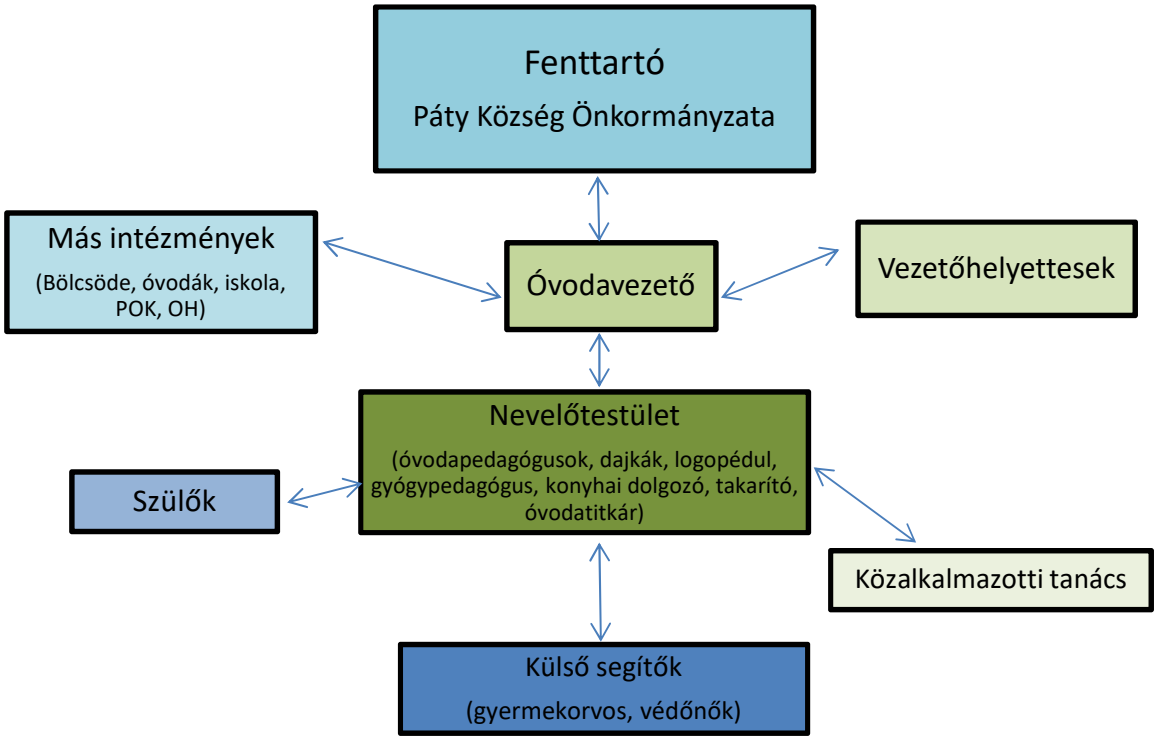

Törvényi háttér

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 15.) és annak módosításai
- 2011 évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, és annak módosításáról rendelkező 2012. évi CXXIV törvény;
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehatásáról;
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet, a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról;
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve;
- 1993 évi LXXIX. tv. A Közoktatásról, és annak módosításai;
- 1997. évi XXXI. Tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, és annak módosításai;
- Egyezmény a gyermekek jogairól Bp. Egyesült Nemzetek – UNICEF 1992;
- A Pátyolgató Óvoda hatályos Alapító Okirata

1.2. Programunk

1989-ben nevelőtestületünk a helyi sajátosságokat figyelembe véve a "Lépésről - lépésre" minősített óvodai program mellett döntött. Akkori kollégáink úgy érezték, hogy a gyermekek harmonikus személyiségének fejlődéséhez szükség van differenciálásra, melyhez szemléletváltás, alapos gyermekismeret és a családok bevonása elengedhetetlenül fontos. Első helyi programunk megírása során a nevelőtestület team-ekre tagolódott, melyek egy- egy nevelési területet átölelve, az O.N.E.P., a L.L.P. és a helyi sajátosságokat szem előtt tartva alkották meg azt a dokumentumot, mely a későbbi nevelési- minőségi munkánk alapköve volt. Ezzel párhuzamosan 9 óvodapedagógus 120 órás továbbképzésen vett részt Hajdúböszörményben, a L.L.P. "hazájában", ahol lehetőség nyílt a program elméleti és gyakorlati elsajátítására. Az azóta eltelt időszak alatt többször módosult óvodánk pedagógiai programja, legutóbb 2013-ban a törvényi változásoknak megfelelően. Jelen módosítás (2017.) szakmai, nyelvezeti és törvényi szempontból is időszerű. Célunk az is, hogy programunk átláthatóbb, az új kollégák számára is egyértelmű legyen. A Lépésről-lépésre program

alapelveihez továbbra is hűek vagyunk, de a környezetvédelem évek óta fontos szerepet tölt be a Pátyolgató Óvodában, így ezt a területet is hangsúlyosabbá kívánjuk tenni.

2. Gyermekkép

A mai gyermekek szükségletei, az egyén boldogulásához szükséges személyiségjegyek hangsúlyai változnak a társadalmi folyamatok hatására. A változásokhoz való alkalmazkodás pedagógiai hangsúlyváltozásokat is eredményez.

Célunk: az óvodás korú gyermekek fejlődésének támogatása, személyiségük sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése (szellemi, erkölcsi, biológiai), és a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíteni a személyiség kibontakoztatását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, érési, vérmérsékleti különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére.

Alapvető **feladatunknak** tekintjük a ***személyiség harmonikus fejlődésének a segítését***, figyelembe véve a gyermekek erősségeit és esetleges hiányosságait. Ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi az erkölcsi és a közösségi nevelés, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálását, akiknek sajátossága a mindenkori Alapító Okiratunkban megnevezésre kerül. Fontosnak tartjuk azokat a személyiségtulajdonságokat, amelyek az egyén saját lehetőségeinek felismeréséhez, önmegvalósításához leginkább szükségesek:

- saját szükségleteinek megfogalmazása, kielégítése,
- pozitív énkép, önérvényesítő képesség,
- érzelmi gazdagság,
- kulturált magatartási szokások,
- önfejlesztő magatartás,
- másság tolerálása,
- társakkal való együttműködés,
- a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képessége,
- a művészetek, a természeti, társadalmi környezet iránti érzékenység.

2.1. Óvodakép

Az Óvodai Nevelési Országos Alapprogramja kimondja, hogy a gyermek a családé, az óvoda kiegészíti azt sajátos szocializációjával. Az óvodánkban, miközben az teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő, funkcióit a gyermekekben igyekszünk megteremteni a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeit. Célunk, hogy elősegítsük óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy egységes értékrendünk és nevelési szemléletünk a bennünket választó valamennyi család számára elfogadható legyen.

Óvodánk NYITOTTSÁGA lehetőséget biztosít arra, hogy a szülőkkel kölcsönösen együttműködve, jó kapcsolat alakuljon ki a családok és az óvoda között.
A megvalósulás érdekében:

- A családok szükségleteit megismerve alakítjuk ki az együttműködés színtereit.
- Megismerjük a családok értékrendjét, felmérjük a szülők véleményét az óvodai nevelésről.
- Bevonjuk a szülőket az óvodai életbe,
- A családokkal közösen gazdagítjuk a gyermekek tapasztalatait, élményeit.
- Szükség esetén szakmai támogatást adunk a családi neveléshez.
- Szükség esetén közvetítő szerepet töltünk be a családok és a speciális szolgáltató, szociális ellátó intézmények között.

2.2. Alapelveink:

- a gyermekek személyiségét elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni képességeinek, készségeinek kibontakozását;
- az általunk alkalmazott pedagógiai módszerek a gyermekek személyiségéhez igazodnak.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

-
- a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális, az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű –az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
- a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról,
- az emberi értékek közvetítéséről.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, társadalmi integrálását.

3. Nevelésünk általános feladatai

3.1. Egészséges életmódra és a környezettudatos szemléletre nevelés

Egészséges életmódra nevelésünk célja a gyermekekben az egészséges életvitel igényének kialakítása, testi, lelki fejlődésük elősegítése.

Megvalósulásának területei:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek, mozgásigényüknek kielégítése,
- harmonikus és összerendezett mozgásfejlődésük elősegítése,
- testi képességeik fejlesztése,
- egészségük védelme, óvása, megőrzése,
- biztonságérzetük, lelki egyensúlyuk segítése,
- az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés, táplálkozás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek harmonikus testi és lelki egyensúlyának biztosítása.
- Elegendő lehetőség biztosítása a szabad levegőn való tartózkodásra, a szabad mozgásra és a tervezett mozgásfejlesztésre.
- Elegendő idő biztosítása a pihenésre.
- Egészséges és korszerű táplálkozási szokások megalapozása érdekében a napi gyümölcs-, zöldségevés lehetőségének, alkalmanként vitamindús saláták, gyümölcsteák készítésének biztosítása, szülői hozzájárulással.
- A gyermekek egészségének megőrzése érdekében folyamatos kapcsolat tartása a gyermekorvossal, védőnőkkel, és az étrendet összeállító, ételt elkészítő és biztosító (szállító) céggel.
- A település adta lehetőségek kihasználása; kirándulások szervezése a környék erdeibe, ezzel is biztosítva az egészséges, tiszta levegőn való szabad mozgást. Ezen kirándulások és séták alkalmával a természet megismerésére és védelmére nevelés.

Környezttudatos nevelés

Környezettudatos nevelésünk célja olyan gondolkodásmód megalapozása, melynek során a gyermekek aktív, cselekvő módon képessé válnak környezetük megismerésére, védelmére, óvására. Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek szükségesek a környezettel való harmonikus együtténéshez és hozzájárulnak a családok környezettudatos életviteléhez .

Megvalósulásának területei:

- A természet és a benne élő ember harmóniájának megőrzése, fenntartása.
- Szűkebb és tágabb környezet megőrzése, megbecsülése, alakítása, megóvása.
- Környezettudatos gondolkodás és magatartás megalapozása tevékenységekbe ágyazottan.
- Növény és állatvilág tisztelete, védelme, gondozása.
- Természethez, emberi alkotásokhoz való viszony kialakítása.
- Biztonságos, kulturált, esztétikus környezet iránti igény alakítása. Baleset megelőzés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki kíváncsiság, érdeklődés, megismerési vágy támogatása.

- Komplex tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés, tapasztalatszerzés előtérbe helyezése.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának segítése, döntési helyzetek létrehozása.
- Hagyományok őrzése.
- Személyes mintaadás.
- Zöld ünnepek megemlékezésének megszervezése.
- Környezetkímélő, egészséget nem veszélyeztető anyagok használatának előtérbe helyezése, újrahasznosítás.
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- Energiatakarékos életszemléletre nevelés.

3.2. Az erkölcsi, az érzelmi, a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Ezért a Pátyolgató Óvodába érkező gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül. Óvodánk dolgozói és a gyermekek, közötti kapcsolatokat pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi. A csoportokban kialakuló társas kapcsolatok alkalmat adnak arra, hogy erősítsük a szeretet, a kötődés szálait, formáljuk az együttérzést, a másság elfogadását, az önzetlenséget, a figyelmességet, a segítőkészséget, a szülők, kortársak, település, haza szeretetét, az erkölcsi érzelmeket feltételező emberi magatartást. Egyszerre segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatuk alakulását, teret engedve önkifejező törekvéseiknek.

A megvalósulás formái, lehetőségei:

- A gyermeket már az óvodába érkezés előtt a nyílt napon és a családlátogatáson is kedvező érzelmi hatásokkal közelítjük meg, így oldva az elválás körüli feszültségeket.
- A közös szülői értekezleten tájékoztatást kapnak a szülők, hogy mely épületbe, csoportba, mely óvónőkhöz kerül gyermekük. Megismerhetik az óvoda házirendjét. További ismerkedés a családlátogatások alkalmával történik, a gyermekek óvodába lépése előtt.
- Az újonnan felvett gyermekek számára biztosítjuk a folyamatos beszoktatás lehetőségét.

- A beszoktatás alatt szüleikkel együtt fedezhetik fel az öltözőt, mosdót, csoportszobájukat, és próbálhatják ki a játékokat. A beszoktatás valós időtartama a gyermek egyéni szükségletéhez igazodik (a szülők ebben aktívan részt vehetnek).
- A személyes példaadásra nagy hangsúlyt fektetünk. Kommunikációnk, egyéni bánásmódunk, viselkedésünk modellértékű szerepet tölt be.
- Az individualizálva szocializálás eszközével közelítünk a gyermekek felé, vagyis elfogadjuk egyéni sajátosságaikat, egyéniségüket. Ez a szocializálás olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Egyszerre erősítjük az egyediséget és ösztönzünk az együttműködésre, ezáltal is támogatva a szocializációt.

Feladataink a szocializáció támogatásában

- A gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása.
- A közös élmények forrásainak gazdagítása a társadalmi tapasztalatok körének bővítésével.
- A viselkedéskultúra megalapozása.
- A közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak kialakítása a gyermekek közreműködésével.
- A játéktevékenységek során felmerülő szabályokhoz való alkalmazkodást segítése.
- A hazához, tájhoz, kultúrához való kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés.
- Jeles napok és ünnepeink hagyományainak ápolása.
- A tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése, mint az együttérzés, az önzetlenség formálása, a tolerancia, segítőkészség, és a mások érdekeinek figyelembe vétele.
- A gyermekek rávezetése a helyes konfliktuskezelési technikák alkalmazására.
- A megkezdett tevékenységek befejezésére ösztönzés
    - A gyermekek pozitív értékelése, az egyéni igényekhez, szükségletekhez és fejlettséghez igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal,.

3.3. Anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi és értelmi nevelésünk célja az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés, a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Feladatunk az anyanyelvi és értelmi nevelés területén:

- A gyermek értő figyelemmel történő hallgatása.
- A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezet kialakításával. A gyermek kommunikációs képességének alakítása, fejlesztése.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet, nyelvi készség fejlesztése.
- Szókincs gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása. Kommunikációs jelzések (verbális, nem verbális) felismerésének, használatának gyakorlása egyéni bánásmód, differenciálás alkalmazásával.
- Mintaadás, szabályközvetítés. A kommunikációban egyértelmű metakommunikáció használata.
- A tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése.
- A kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése.
- Mesék, történetek elmondására, kitalálására ösztönzés.
- Az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása, az egyszerű nyomtatott nagybetűk elsődleges alkalmazásával.

- Beszédszervek fejlesztése, ápolása,
- Szükség esetén szakember bevonása.
- Személyes élményeket, érzéseket, gondolatokat feltáró beszélgetés.
- Anyanyelvi játékok megismertetése, gyakorlása.
- Ösztönző környezet megteremtésével az érdeklődés, kíváncsiság felkeltése, megtartása a különböző tevékenységek iránt.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása.
- A gyermek spontán és szervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése.
- A kognitív képességek egyéni és életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztése (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás, figyelem).
- Képzelet és kreativitás fejlesztése.
- Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével a gyermek eljuttatása a szimbolikus, egocentrikus gondolkodástól a szemléletes, tapasztalatokon alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.
- Érésen alapuló, sürgetéstől mentes fejlődés-fejlesztés támogatása.
- Differenciálás a szervezeti keretekkel, munkaformákkal, módszerekkel, eszközökkel, a tartalom terjedelmével, mélységével. Egyéni bánásmód alkalmazásával a gyermek eljuttatása képességei legmagasabb szintjére, beleértve a tehetséges és részképességek fejlődésében elmaradást mutató gyermekeket is.
- A tehetséges és részképességek fejlődésében elmaradást mutató gyermekekkel egyénre szabottan foglalkozzon, szükség esetén a fejlesztőpedagógus, logopédus segítségének igénybe vételével.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képesség fejlesztés megvalósítása.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

4. Az óvodai élet szervezésének elvei

4.1.Személyi feltételek

Óvodánk dolgozóinak száma: 51 fő

Ebből:

- 26 fő óvodapedagógus
- 1 fő logopédus
- 1 fő fejlesztő pedagógus
- 1 fő pszichológus
- 13 fő dajka
- 1 fő óvodatitkár
- 4 fő pedagógiai asszisztens
- 1 fő konyhai dolgozó
- 2 fő takarító (részmunkaidős)
- 1 fő óvodavezető

Olyan nevelői légkört alakítunk ki, amely magáénak érzi a Pátyolgató Óvoda pedagógiai programját, amely a gyermekek szeretetén és személyiségük elfogadásán alapul. Az együttműködés során fontos számunkra egymás segítése, az előre mutató szakmai ellenőrzés és értékelés.

Pedagógiai programunk eredményes megvalósulásának feltétele a magasan képzett és folyamatos továbbképzésre, önképzésre igényes nevelőtestület, dajkai közösség összehangolt munkája, valamint a partneri igények megismerése.

Megvalósulásának színterei:

- napi pedagógiai munka,
- együttműködés az óvoda dolgozói között,
- intézményi munkaközösségek,
- gyakornokok mentorálása,
- hospitálási rendszer,
- nevelői értekezletek, megbeszélések,
- továbbképzések, tanfolyamok.

M**unkaközösségeink** feladata az óvodapedagógusok munkájának segítése az eredményesebb szakmai munka érdekében. Egy-egy olyan területen kíván elmélyülni ahol erre szükség van. A munkaterv, a bemutató foglalkozások, az építő viták, eszmecserék eredményeképpen frissül módszertani tudásunk, bővülnek ismereteink.

Gyakornokok mentorálása során a gyakornoki szabályzatunkba foglaltak alapján segítjük a pályakezdő fiatalokat, hogy megismerjék programunkat és az alapján működő pedagógiai munkánkat. A kijelölt mentor segítségével támogatást kapnak módszertani fejlődésükben, a feladatok hatékony elvégzésében.
A nevelői és munkatársi értekezletek témái mindig az aktuális feladatok köré szerveződnek. Lehetőséget biztosítunk a szakmai vitákra, irányelvek, problémák, feladatok részletes kibontására, megfogalmazására.
Továbbképzések szervezésével nevelőtestületünk szakmai megújulását, látókörének bővülését igyekszünk elősegítni.

4.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk zöldövezetben található, az intézményhez tartozó zárt udvarok és a községet körülölelő erdők, dombságok rengeteg lehetőséget adnak élményszerzésre a szabadban töltött idő alatt. A csoportok váltakozva használják a különböző felszereltséggel bíró udvarrészeket. Az épületegyüttes nagy része öreg, elavult, felújítása folyamatos odafigyelést igényel. Az óvoda székhely épületében (Fészek) 4 csoportszoba, a Rákóczi úti tagóvodákban (Csibe és Csicsergő) két-két csoport működik, az Iskola utcai épületegyüttesben (Tyúkanyó) 5.
Logopédusunk és fejlesztő pedagógusunk a Fészek épületben és a Tyúkanyó épületben önálló szobával rendelkezik.
Tornaterem, tornaszoba, nevelői öltöző és a tároló helyiségek a székhely épületben rendelkezésre állnak. A telephelyeken tároló helyiségek és nevelői öltözők továbbra is kialakításra várnak.

A csoportszobák tárgyi és szemléltető eszközökkel való ellátottsága elegendő a gyermekek számára, de folyamatos fejlesztést igényel. A játékok és képességfejlesztő eszközök bővítése tudatos, előre átgondolt és megtervezett formában valósul meg a fenntartó és a szülői szervezet támogatásával, de az óvodapedagógusok leleményessége és kreativitása által is készülnek eszközök és játékok.

Folyamatos feladatunk egy olyan tárgyi környezet megvalósítása, amely esztétikus, igényes, egyszerű, tiszta, harmóniát sugárzó, ésszerű és praktikus. Dekorációjában harmonikus,

esztétikus, és egyben informatív, mely tükrözi az évszakokat, projekteket, és az egyes ünnepeket. Gondozottság, odafigyelés jellemzi. A gyermekek által készített alkotások kihelyezése, tiszteletet mutatnak a gyermeki tevékenységek iránt. A folyosóra nem beazonosítható módon helyezzük ki a gyermekek alkotásait. A gyermekek jelét lehetőség szerint az alkotások hátoldalán tüntetjük fel.

4.3.Napirend, hetirend

A hetirend és napirend kialakításával célunk a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos óvodai légkör megteremtése. A csoportjaink napi és heti rendjét a csoportnapló tartalmazza.
Igyekszünk a napirendben folyamatosságot biztosítani, hogy ne kelljen a gyermekeknek az egyes tevékenységeket indokolatlanul megszakítaniuk, különös tekintettel a szabad játékra, melyre kellő időt biztosítunk! A gyermekeknek a nap során többféle tevékenységbe való bekapcsolódásra van lehetőségük.

Napirend
A napirendet a stabilitás, a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi. A stabil pontokat, a rendszerességet az azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik. Ilyennek tekintjük a mindennapos testnevelést, a déli ebédet, a délelőtti szabad levegőn tartózkodást. A rugalmasság és folyamatosság vonatkozik a tízóraizás módjára, az egyéni alvásigény figyelembevételére, folyamatos ébredésre. A kiscsoportban még 2 órás pihenőidőt a nagycsoportnál lehetséges 1 órára csökkenteni, a gyermekek egyéni igényeit figyelembe véve, alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítése mellett. Az évszakhoz igazodó napirendben az időkeretek rugalmasan alakítható. Nagyon fontos, hogy elegendő időt hagyjunk a játékra, különösen a téli hónapokban, amikor kisebb a mozgástér.

Napirend ajánlás

Időkeret	
6-7	Közös gyülekezés, szabad játék.
7-9	Gyülekezés, szabad játék, folyamatos tízórai, gondozási feladatok.
9-12	Felajánlott tevékenységek, szabad játék, mindennapos mozgás, levegőzés, játék a szabadban.
12-13	Gondozási tevékenységek, étkezés.
13-15	Pihenés.
15-18	Uzsonna, szabad játék., levegőzés, játék a szabadban.

A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységek megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása.

A hetirend

A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő, stabil, a rendszerességet, szokásokat alapozó tevékenységek. Melyeket ugyanakkor az óvodapedagógus a döntése alapján kezelhet rugalmasan. A játék mellett a tevékenységek sokszínű, sokféle variációja lehetséges, a gyermekek életkorától, a település, az óvoda, a családok sajátosságaitól, az évszak befolyásoló szerepétől, a feldolgozandó projekttől, a személyi feltételektől és a gyermekek fejlődési ütemétől függően.

A felajánlott, választható műveltségtartalmat integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a szabad játék keretein belül művészeti tevékenységekre. A kis- és középső csoportokban a felajánlott tevékenységek választhatók. A nagycsoportban kötelezően választhatók. A vegyes összetételű csoportokban a nagyok kötelezően választható, differenciált tevékenységei a kisebbek számára önként választható lehetőséget jelentenek. Az óvodapedagógus a gyermekek választásai, a résztvevők fejlettsége, valamint a tevékenység jellegétől függően dönti el, hol van szükség a közvetlen részvételére, mintájára és segítő közreműködésére (pl. technikák bemutatása).

A heti rendnek megfelelően kerül sor a és heti terv elkészítésére. Ezt a csoport két óvodapedagógusa közösen állítja össze.

A hetirend ajánlott elemei: A hetirend állandóságára törekszünk.

Korcsoport/ Tevékenység	**Kiscsoport**	**Középső csoport**	**Nagycsoport**
Mesélés, verselés	heti 2-3/10-15 perc	heti 2 / 15-20 perc	heti 2/ 30-35 perc
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	heti 1/10-15 perc	heti 1 /15-20 perc	heti 1-2 /30-35 perc
Rajzolás, mintázás, kézimunka	heti 1/10-15 perc	heti 1-2 /15-20 perc	heti 1-2 /30-35 perc
Külső világ tevékeny megismerése (természettudományos és matematikai nevelés)	heti 1/10-15 perc heti 1/10-15 perc	heti 1 /15-20 perc heti 1 /15-20 perc	heti 1 /30-35 perc heti 1 / 30-35 perc
Mozgás – testnevelés	heti 1/10-15 perc	heti 1 /15-20 perc	heti 1-2 /30-35 perc

4.4. Tervezés, dokumentumok

A nevelőmunka tervezése

A nevelőmunka tervezésének dokumentuma a csoportnapló, mely formailag saját kialakítású óvodánkban. Saját készítésű csoportnaplónk tükrözi a pedagógiai programunk tevékenységeinek sajátos rendszerét, szervezési feladataink lebontását.

Tartalma:

- A gyermekek neve, jele, életkora.
- Hetirend, napirend.
- Nevelési tervek évente, de fél évkor értékelve és kiegészítve
- Nevelési tervek értékelése félévente.
- Szervezési feladatok havi tervezése.
- Projektek tervek elkészítése
- Projektek elemzése
- Heti tevékenységek tervezése szeptember 1-től május 31-ig.
- Szülői értekezletek jegyzőkönyvei
- Családlátogatások, fogadó órák időpontjai.
- Vezetői ellenőrző lap.

- Hospitálási lap.
- Szakvélemények, szakértői vélemények.
- Gyermekvédelmi adatok.

A gyermekek személyi anyaga, portfóliója tartalmazza:

- A szülők által kitöltött anamnézis lap.
- A családlátogatáson szerzett tapasztalatokat feljegyzése (a szülőktől származó információkat és az óvodapedagógus által kezdeményezett beszélgetések alapján szerzett benyomásokat).
- A gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés) egy-egy gyermekrajzzal kiegészítve.
- Amennyiben valamilyen különös esemény történik, rövid feljegyzést készítünk.
- A gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt.
- Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a szakértői véleményeket.
- A szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait.
- Beiskolázás előtti fejlettségmérő lapot.
- A szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket, fogadó órákról készült feljegyzések.

5. A Tevékenységközpontok rendszere, a szabad játék és a tevékenységek formái

Óvodánkban a tanulás utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógusaink által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Célunk a gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése. A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulási folyamatban

feladatunk a gyermek cselekvő aktivitásának, sokoldalú tapasztalatszerzésének, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásuk erősítése.

A tanulás a következő formákban valósul meg óvodánkban:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- kreativitás elősegítése,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

A szabad játék idő alatt mikro csoportos vagy egyéni formában kezdeményezve valósítjuk meg a tanulást. Életkortól függően kötelezően is szervezünk tevékenységeket. A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását. Tervezésünk eszköze a projekt módszer, amely a tevékenységközpontokban valósul meg és a tevékenységstruktúra sokszínűségét garantálja.

Tevékenységközpontjaink:

- Családi, és szerepszituációs központ
- Építő központ
- Manipulációs központ
- Természetismereti központ
- Irodalmi, ének-zenei központ
- Képzőművészeti központ

A tevékenységközpontok átjárhatóak és bővíthetőek, a mobil bútorok segítségével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat,

- differenciálás, befogadás és integráció, egyénre szabott fejlesztés, a játékban való tanulás folyamatában,
- úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást,
- építsen a gyermekek korábbi ismereteire, tapasztalataira, ezek alapján határozza meg a feldolgozandó témát,
- felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitás erősítése,
- a tanulás során elsajátított ismeretek új, változatos élethelyzetekben való alkalmazása, gyakorlása,
- kínáljon a gyermekeknek cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket,
- az óvodapedagógus keltse fel a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, építsen a gyermekek kezdeményezéseire,
- személyre szabott, pozitív értékeléssel segíteni, motiválni a gyermek tevékenységeket,
- szókincs gyarapítása,
- a beszédkedv fenntartására törekvés,
- juttassa olyan készségek birtokába a gyermekeket, amelyek a következő életszakaszba lépést elősegítik.

5.1. Játék

Az óvodáskorú gyermek alapvető szükséglete, spontán szabad tevékenysége, örömforrása a játék. Integráló tevékenység, amelyet végigkísér a tanulás és a munka néhány jellemzője. A játék a spontán tanulás színtere. Egyes játékfajtákban külső cél nélkül reprodukálja a felnőttek munkáját, míg a barkácsolásban, konstruálásban törekszik „valaminek a létrehozására”. A gyermekek játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodnak. A játékszükségletből fakadó eszközkészítés során a felnőtt segítségével technikai megoldásokat tanulhatnak meg.

A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A játékban integrálja a külső- és belső világot, „híd” a képzelete és a valóság között. Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei és a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei. Miközben játszik, különböző kommunikációs helyzetekbe kerül társaival és az óvodapedagógussal.

A mindennél fontosabb szabad játékban, ugyanabban a tevékenységrendszerben az óvodapedagógus felajánlásai közül a gyermekek választhatnak, kezdeményezhetnek, melynek eredményeképpen játékban tanulnak. A gyermekek választása függ érdeklődésüktől és fejlettségüktől.
Programunk tevékenységközpontú rendszerben biztosítja a játék feltételeit. Az óvodapedagógus felelőssége, fejlesztő tevékenysége meghatározó jelentőségű.

A nyugodt játék feltételei,

Az elmélyülten játszó gyermekekre tekintettel kell lenni a kezdeményezések során!

A hely és az idő biztosítása

A csoportszobában a mozgalmasabb és csendesebb tevékenységek elkülönítése fontos szempont. A mobil bútorokkal a terek igény szerint alakíthatók, attól függően, hogy mit kíván a játék témája és fejlettségi szintje. A nyitott polcokon a gyermekek által készített kiegészítő eszközöket tárolhatjuk. A mozgásigény folyamatos kielégítésére az építő, irodalmi-zenei központ, esetenként az öltöző is lehetőséget nyújt.
A szabad játékhoz megfelelő időtartamot a rugalmas napirend biztosítja.

Az élmények biztosítása

A gyermekek játékát motiváló élmény lehet kellemes és kellemetlen. Minden átélt helyzet élményt jelent, de nem minden élmény indukál játékot. A gyermekek fejlődése érdekében sok közös élményt biztosítunk. Ezek alapjául szolgálhatnak a gyűjtőmunkának, a gyermekek által készített játékeszközöknek, a témák több szempontú (projektrendszerű) megközelítésének. Az élmények tevékenységekhez való kapcsolása gazdagítja a játéktevékenységeket is. Fontos az alkalmankénti kirándulások megbeszélése a gyermekekkel, tájékozottságuktól, tapasztalatuktól, érdeklődésüktől függően.

Az eszközök biztosítása

A gyermekek számára rengeteg játékeszközt biztosítunk. Törekszünk a természetes anyagokból készült termékek beszerzésére. Újrahasznosítunk és lehetőség szerint saját készítésű játékokkal színesítjük a gyermekek játékait. Arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy a környezetében fellehető anyagokat játékká tudja formálni. A játékeszközök megóvására neveljük a gyermekeket.

<u>Az óvodapedagógus legfontosabb feladatai:</u>

- közös élményeket biztosítása,
- a gyermekek megfigyelése és viselkedésük elemzése személyiségük megismerése érdekében,
- a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása,
- a gyermekek elképzeléseinek, ötleteinek támogatása, a szerepjátékhoz szükséges kiegészítők, eszközök biztosítása, alkalmazkodva a gyermekek ötleteihez, játéktémáihoz, igényeihez,
- a játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása, közös szabályok kialakítása,
- a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése,
- a csoportélethez kötődő hagyományok ápolása.

5.2.Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelés szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal. Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers, a mondóka, és a mese. A mesélés, a verselés az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb területe és módszere. Az irodalmi nevelés vezeti el a gyermeket a szépirodalmi élményhez. Az irodalom közege a nyelv. Ezért lényeges, hogy csak nyelvileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak a gyerekek. Óvodáskorban, a szavakkal való játék, a rím, a ritmus, a gyermek szemléletes képszerű gondolkodása, képzeletének intenzív fejlődése, nagyfokú emocionalitása, beleérző, empatikus képessége, és kettős tudatának kialakulása segíti abban, hogy szeressen mesét, verset, mondókát hallgatni, tanulni, azokat eljátszani. Az óvónők a kompetencia alapú programcsomag eszköztárából a számukra tetsző elemeket beépítik a gyakorlati munkájukba.

A népi mondókák, gyermekversek és a mese hatása a gyermek fejlődésére:

- ezen irodalmi műfajok segítségével sajátítja el, gyakorolja a gyermek a beszéd automatizmusait, a tiszta beszédhallást, a helyes légzést, a helyes ejtést, artikulációt, az egyes beszédhangok, hangkapcsolatok törvényszerűségeit
- a mondókák, versek hallgatása felkeltik a gyermekek beszédkedvét, a beszédfantáziáját

- komplex módon kínálják a beszédfejlesztés eszközeit: a mozgás, a zenei hatások, a ritmus élményét
- érzelemgazdagító a vers témája, játékossága, mondanivalója, szerkezete, hanghatása, a belőle sugárzó érzelmek
- képzeletformáló, hiszen a vers a gyermek fantáziájában megjeleníthet hangulatot, helyzetet, személyt, jelenséget
- ismereteket bővít,
- a gyermek nyelvi kifejező-eszköztárát, bővíti aktív és passzív szókincsét,
- mesék segítenek a pozitív és a negatív élmények átélésében, feldolgozásában, elrendezésében
- ismeretet közölnek, szórakoztatnak, működtetik a képzeletet, fejlesztik az intellektust, oldják a szorongást, segítik a gyermeket a külvilág és a belső érzelmek megértésében és elfogadásában,
- az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanítanak;
- növelik az önismeretet, segít a személyiség fejlesztésében;
- a mesék nevelnek;
- tudást közvetítenek az életről;
- érzelmi segítséget nyújtanak;
- segítenek az elfogadható énkép kialakulásában, a racionális világkép megvalósulásában;
- fejlesztik a gondolkodási folyamatokat,
- a gyermeket erős belső aktivitásra vagy valóságos játékos cselekedetekre serkenti és a másik emberhez kapcsolja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás által a gyermekek esztétikai, irodalmi fogékonyságának, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A mindennapos meséléshez, verseléshez, mondókázáshoz szükséges nyugodt, szeretetteljes légkör, hely, idő biztosítása.
- Mintaértékű személyes példaadás. (helyes beszédlégzés, stílushoz alkalmazkodó szókincshasználat, monotonitás kerülése, artikuláció fontossága, vokális jelek: hangszín, hangerő, tempó, szünettartás, hangmagasság tudatos és célszerű alkalmazása).

- Érthető, szemléletes, képzeletre ható, nyelvileg tökéletesen megformált óvónői előadásmód.
- A gyermek érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének segítése, a pozitív személyiségjegyek megalapozása.
- A felhasznált irodalmi anyagok összeállításával és a megfelelő előadásmóddal valódi művészeti élmény biztosítása.
- A 3-7 éves gyermekek számára a kedvelt, hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, mondókázás, bábozás és dramatizálás).
- Változatos irodalmi élmények nyújtásával a vágy felébresztése a könyvek, a színház iránt.
- A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.
- Változatos módszerek alkalmazásával segíti a gyermeki önkifejezés fejlődésének, a saját vers és mese alkotásának (a történetek kombinálása mozgással, ábrázolással, megkezdett mese befejezése, bábozás, dramatizálás, képolvasás, stb.) segítése.
- Az életkornak megfelelő klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokat, hangsúlyos – magyaros verselésű, értékes művek.
- A gyermek szókincsének bővítése.
- Belső képi világának, hallásának és beszédhallásának, auditív emlékezetének fejlesztése.
- Önkéntelen és szándékos figyelmének ritmusérzékének a fejlesztése.

Az óvodai irodalmi nevelés tartalma

Irodalmi művek hallgatása, előadása:

- mondókák (népi mondókák, kiszámolók, hintáztatók… stb.)
- mesék (állat-, tündér-, tréfás-, csali-, láncmesék, népmesék, műmesék, novellamesék)
- verses mesék
- versek (népköltészeti alkotások, klasszikus és mai költők gyermekversei)
- irodalmi művek eljátszása (dramatizálás, bábozás)
- könyvek nézegetése
- színházi élmények nyújtása

A személyiségfejlesztés hatása óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen hallgatnak mesét, mondókát, verset,
- maguk is szívesen mondanak verset, mondókát, mesét,
- képesek végighallgatni a mesét,
- fejlődik erkölcsi, esztétikai érzékük,
- igénylik a hallottak újrahallgatását,
- képesek megjegyezni a mese, vers szereplőit, cselekményét,
- képesek önállóan, vagy az óvónő segítségével történet kitalálására, folytatására,
- képesek a sokszor hallott mese dramatizálására,
- képesek koruknak megfelelő témájú, és idejű színházi-, bábelőadás megtekintésére.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene egy nép kultúrájának sajátos része, amellyel a kötődések, az identitás megalapozható. A sokat éneklő, játszó óvodapedagógus mellett a gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan sajátítják el a zenei anyanyelvet. Tudatos tervezésének, zenei felkészültségének eredményeképpen fejlődik a gyermekek éneklési készsége, hallása, ritmusérzéke, zenei formaérzéke, kreativitása, zenei alkotókészsége, zenehallgatási szokása. A zenei élménynyújtásba bekapcsolódhatnak a zenéhez értő, zenét művelő családtagok.

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. A gyermeki kreativitást fejleszti a saját készítésű hangszerek használata.
Célunk, hogy az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezzék a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A zenei anyanyelv kialakítása érdekében a kortárs művészeti alkotások mellett, népdalokat, néptáncot és népi játékokat is megismertetünk a gyermekekkel. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés és a zenélés gyermekek mindennapi tevékenységévé váljon.

A zenei fejlesztés tartalma

	Korosztály	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek

Éneklési készség	Hangterjedelem	3-5 hang	3-6 hang	3-6 hang
	Tempó	I: 66-80	I:80-92	I: 92-108
	Dalanyag	6-10 dal, mondóka. Óvónő segítségével, csoportosan megközelítőleg azonos magasságban.	10-20 dal, mondóka. Óvónő indításával és önállóan, csoportban, tisztán, szövegkiejtés!	10-25 dal, mondóka. Csoportosan, egyénileg, tisztán, helyes kezdőmagasságban, tempóban. Dallam, ritmusmotívumok visszaadása.
Hallásfejlesztés	Magas-mély	Kezdőhang átvétele.	Kezdőhang átvétele, ismert egyszerű dallam térben mutatása, váltás átvétele.	Térben dallam mutatása, lassú tempóban, motívum dallamvonalának mutatása.
	Halk-hangos	Felismerése: beszéd, ének, zörej.	Felismerése és éneklés.	Halk-hangos, gyors-lassú fogalmak összekapcsolása.
	Dallamfelismerés, zenei emlékezet		Jól ismert dallamok felismerése szöveg nélkül.	Dallamfelismerés kezdő, vagy belső motívumról.
	Dallambújtatás, belső hallás		Motívumok váltása, belső hallással.	Dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel, egyenletes tempótartással.
	Motívum visszhang	Egyszerű dallamfordulatok visszaéneklése.		Motívum visszaéneklés kitalált szöveggel, csoportosan, egyénileg.
	Hangszínek	2-3 élesen eltérő zörejhang felismerése. Hangszerek hangszínének megkülönböztetése.	Finomabb zörejek, egymás hangjának felismerése.	Finomabb zörejek, hangok felismerése, kis eltérések érzékelése, zaj irányának érzékelése, távolság érzékelése.
	Zenehallgatás	Óvónő énekét szívesen, figyelmesen hallgatják.	Óvónő énekét, hangszerjátékát szívesen, figyelmesen hallgatják, igénylik az újrahallgatást.	Érdeklődve élvezettel figyelik, hallgatják az egyszerűbb műveket-óvónő éneke, hangszerjátéka, óvónők kórusa, egyéb hangszeres bemutató, közös játék.
Ritmus-érzék fejlesztés	Egyenletes lüktetés	Játékos mozdulatokkal, utánzás, érzékeltetés.	Járással, tapssal kísérve.	Egyenletes lüktetés, ritmus összekapcsolása.
	Ritmus	Egyszerűbb tempóváltások átvétele, követése.	Gyors, lassú, ének, mozgás, tempótartás képessége, átvétele.	Gyors-lassú különbség felismerése, önálló irányítása a gyakorlatban.
	Mozgás, térforma	Óvónővel és egyénileg játékos mozgás utánzás.	Esztétikus játékmozdulatok, egyöntetű mozgás. Körtartás, hullámvonal, kapus játékok, szerepvállaló játékok.	Változatos térformákban biztonságos mozgás, gyermekek vezetésével, egyénileg, csoportban.
	Gyermektánc	- térdrugózás	- ringás állva és	- oldalzáró lépés

		- testsúly áthelyezés kis terpeszben (ringás) - guggolás körjátékkal - dobbantás - forgás egyedül - ugrálás páros lábon - vonulás - sarokemelés	járás közben - egyenletes térdmozgás (rugózás) - páros sarokemelgetés - sarokkoppantás váltott lábbal - forgás egyedül, páros, ill. váltott kar emelésével - szökellés - helycsere - egymás megkerülése - páros forgás páros kézfogással - páros vonulás kézfogással - oldalzáró lépés, dobbantással - zárólépés előre, dobbantással	egy irányba jobbra és balra - zárólépés előre-hátra - kis csárdáslépések - zárólépés hátra - lépés dobbantással - páros keresztezett kézfogás - szökelléspáros kézfogással - forgás párban, különböző összekapaszkodás okkal - páros forgás szökelléssel - sergés - különböző gesztusok - csapások
	Ütőhangszerek	Egyszerűbb ütőhangszerek használata.	Egyszerűbb ütőhangszerek használata. Egyenletes lüktetés érzékeltetése	Minden típusú óvodai gyermek hangszer biztonságos, pontos használata, váltások, motívumok kiemelése.
	Zenei formaérzék	Egyszerű beszélt és mondóka ritmusmotívumok visszatapsolása.	Motívumok kiemelése, ritmus és dallamvisszhang.	Motívumok hangsúlyának kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal. Ritmus és dallamvisszhang.
	Zenei alkotás		Dallamfordulatok kitalálása, név, köszönés, egy-egy mondat éneklése.	Zenei kérdés-felelet kitalálása, motívumonként, mondókára dallam kitalálása, saját szöveg, vers éneklése.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, kézművesség olyan sokszínű tevékenység, amelyhez a feltételeket a nap folyamán állandóan biztosítanunk kell. Célunk, hogy a gyermekek megtapasztalják a tevékenység örömét, igény alakuljon ki bennük az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet kreatív alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az ábrázolás, alkotás különböző technikáival gazdagítjuk a gyermekek személyiségét, a belső képalkotási készségét. Az anyaggal való játék örömét, az alkotás élményét megélő gyermek számára kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos. Ezeknek a tevékenységeknek van ugyan kézzel fogható, látható eredménye, de ennek értékelése csak a megerősítés, ösztönzés szándékával történik. A vizuális látásmód befolyásolása, az önkifejezés technikájának bemutatása, a műalkotások, népművészeti elemek megismerésének szervezése az óvodapedagógus feladata. A gyermekek munkáinak megbecsülését, tér, forma, szín képzeteinek gazdagítását, képi gondolkodásmódjuk fejlesztését szolgálják a kiállítások és a környezet szépítésében való felhasználásuk.
A csoportszoba színvilága, a tárgyak legyenek mértéktartóak, ízlésesek. Az óvodapedagógus ízlése, mint modell, követendő példaként hat a gyermekekre. A csoportszoba külső megjelenésében is tükrözze az évszakot, a gyermekek speciális érdeklődését, a játéktevékenység témáinak alakulását, a projektek tartalmát. A csoportszoba nyitott, az előtereket az óvodapedagógus és a gyermekek által közösen készített munkák, aktualitások, eszközök dekorálják.

A tevékenység tartalma:

- A közvetlen környezet jelenségeinek megláttatása, felfedeztetése, érzelmi, hangulati, légköri elemeinek átvétele.
- A látott vizuális élmény feldolgozása a különböző ábrázolási technikák segítségével.
- Különböző kézműves technikák alkalmazása, változatos anyagokkal és eszközökkel.
- Népi kismesterségekkel való ismerkedés (szövés, fonás, gyertyakészítés, agyagozás, bábkészítés, stb.).
- Barkácsolás, eszközkészítés (jelmez, díszlet, bábszínház, használati eszközök),
- Térbeli alkotások létrehozása változatos anyagokból (kocka, homok, hó, építőjátékok, termések, természet kincsei, stb.).

- Ismerkedés a külső környezet esztétikájával, műalkotásokkal, népművészeti tárgyakkal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alkotó, szabad légkör biztosítása, a gyermeki ábrázolás ösztönzése érdekében.
- A gyermek egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodva, a képi-, plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó és rendezőképesség alakulásának segítése.
- A gyermek élmény és fantáziavilágának gazdagítása, annak képi kifejezését sokoldalú, változatos tevékenykedéssel biztosítva.
- A gyermek tér, forma és szín képzeteinek gazdagítása, képi gondolkodása fejlődésének biztosítása, a szép iránti fogékonyság, igényesség felkeltése.
- A gyermek eljuttatása az alkotás örömének megéléséhez.
- A kezdeményező, kreatív magatartás érvényre jutásának segítése, kreatív képességeinek kibontakoztatása, ehhez hangulati, környezeti, időbeli és eszközbeli feltételek megteremtése a mindennapos szabadidős tevékenységekben is.
- A gyermekek nyitott problémák elé állítása, lehetőség biztosítása a kísérletezéshez.
- Ötletek, változatos megoldási lehetőségek biztosítása életkornak megfelelő tapasztalatok nyújtásával, sokoldalú és érzékletes szemléltetéssel.
- Vizuális képességek fejlesztése (szem- fixációs működése, vizuális zártság-egészlegesség, vizuális időrendiség, ritmus, helyzet-pozíció, memória, percepció, alaklátás és formaállandóság fejlesztése).
- A gyermek szín-, és forma világának alakítása.
- A gyermekben igény kialakítása a sajátos, önkifejező formanyelv megjelenítésére valamint a szűkebb környezetének esztétikai alakítására.
- A sokoldalú készség, képesség fejlesztéséhez a legkülönbözőbb (eszközök anyagok megismertetése a gyermekekkel) technikák bemutatása, megtanítása.
- Egyszerű munkafogások és eszköz használat képességének fejlesztése.
- Különböző vizuális képességek fejlesztése, kézmozgás finomítása, íráshoz szükséges mozgás koordináció fejlesztése.
- Ollóhasználat, papírhajtogatás.

- Az eszközök célszerű, takarékos használatára szoktatás.
- Az ábrázoló tevékenykedés során az aktív, passzív szókincs bővítése, véleményformálás, döntéskészség alakítása, az ábrázoltak, színek, formák magyarázata, kiállításhoz kapcsolódó élmények, érzések megbeszélése.

A személyiségfejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, használják a képi kifejezés változatos eszközeit, formáit,
- fokozott önállósággal tudják használni a megismert technikákat,
- megfelelően használják az eszközöket, kialakul a megfelelő ceruza fogásuk,
- színhasználatában érvényesítik kedvenc színeiket, megnevezik a színeket, azok világos és sötét árnyalatát,
- téralakításban, építésben tevékenyen vesznek részt,
- plasztikai munkáik egyéniek, részletezőek, megfigyeléseik, elképzeléseik alapján tevékenykednek,
- önállóan és csoportosan is készítenek és díszítenek játékokat, ajándékokat, egyéb tárgyakat, törekszenek az esztétikus megjelenítésre,
- rendelkeznek koordinált szem és kézmozgással,
- az elsajátított képességeiket, tapasztalataikat képesek különféle élethelyzetben alkalmazni.

5.5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének időszakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő, az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos

szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
A szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.
A játékban, megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. A mozgásos játékok és a szervezett mozgásos tevékenységek során változatos mozgáslehetőségeket kínálunk. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
Az egészséges életmódra nevelés, a testi fejlődés elősegítése érdekében a legfontosabb terület a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a mozgás fejlesztése.
A rendszeres mozgás során fejlődnek a pszichikai, testi, értelmi és szociális képességek, ezek eredményeként egészségesebbek lesznek.

Ezen belül:

- Heti egyszeri vagy kétszeri (az óvodapedagógus döntése alapján, az életkort és a gyermekek mozgásigényeinek figyelembe vételével) kötelező formában,
- Naponta 5-10 perces mindennapos testnevelés a csoportszobában vagy az udvaron,
- szabad játék keretében a csoportszobában vagy a levegőzés ideje alatt a szabadban (a gyermeke spontán kezdeményezésére, vagy az óvodapedagógus ajánlásával).

A foglalkozás **tartalma** az életkornak megfelelő anatómiai, élettani és pszichés szempontokat érvényesítő rendszerre épül.

A mozgásfejlesztés feladata:

- a természetes mozgás (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) fejlesztése,

- a testi képességek fejlesztése: kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség); koordinációs képességek (egyensúlyozás képessége, téri tájékozódó képesség, mozgásérzékelés, reakcióképesség, ritmusképesség, gyorskoordináció);
- a nagy-, finom-, és grafomozgások fejlesztése, testséma fejlesztése,
- mozgáskoordinációs képességek intenzív fejlesztése,
- a helyes testtartás, és az ahhoz szükséges izomegyensúly fejlesztése,
- társra figyelés képessége, alkalmazkodóképesség, helyzetfelismerés,
- a személyiség akarati tényezőinek alakítása,
- az önértékelés és önbizalom növelése a feladatmegoldások eredményeként,
- a mozgással kapcsolatos szókincs bővítése, verbális fejlesztés,
- az egészséges életmódra való nevelés, az egészség megőrzése, megóvása az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára.

A mozgásfejlesztés komplex hatása

Értelmi képességekre:

- a különböző mozgások felidézésével fejlődik a gyerekek vizuális memóriája (játékok, gyakorlatok, vagy téri szituációk),
- gyarapodnak ismereteik (testrészek, téri irányok, formák),
- fejlődik észlelésük a téri irányok és a különböző formák bemozgásával,
- lehetőség nyílik mennyiségi, formai, vizuális és környezetismereti tapasztalatok szerzésére,
- a fogalomalkotás kialakulását és a keresztcsatornák fejlődését segítik elő az elvégzett cselekvések.

Szociális képességfejlődésre:

- saját testük mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „Én tudatuk" ,"szociális énjük”,
- a közös élményű, közösen végzett játékos mozgás közben szélesednek társas kapcsolataik, fejlődik önuralmuk, együttműködő képességük és toleranciájuk,
- a mozgásos versengések során átélik a sikert, a kudarcot, a közösség nyújtotta örömöt, ezeket megtanulják kezelni és elviselni.

A gyermekek mozgásigénye és készsége eltérő, ezért differenciálni kell:

- időtartamban,
- mozgástempóban,
- mennyiségben,
- gyakorlatok tartalmában.

A mozgásfejlődés főbb jellemzői:
3-4 éves korban: örömet jelent számukra a mozgás. Szeretik a futó- és fogójátékokat. Néhány másodpercig nyugodtan állnak alapállásban. Ismerik a járás és a futás közötti különbséget. Tudnak irányt váltani, kikerülni, megkerülni, valamint sávon átlépni (térpercepció). Szívesen csúsznak, másznak, bújnak (nagymozgások) egyensúlyoznak. Labdát gurítnak egy kézzel helyben, és járás közben vezetnek maguk mellett (szem-kéz, szem-láb koordináció).
4-5 éves korban: ismerik főbb testrészeiket. Képesek testrészeket csukott szemmel azonosítani. Eljátszanak futójátékokat a szabályok magyarázata nélkül. Önállóan kört alakítanak. Összehangolt kar- és lábmunkával egyenesen és körben futnak (szem- kéz, szem-láb koordináció). Összetett támaszgyakorlatokat irányváltoztatással végeznek (térpercepció). Leugranak 30-40 cm-ről, és biztosan haladnak vízszintes padon (egyensúlyérzék). Szeretnek célba dobni, vízszintes, függőleges célpontra, egykezes felsődobással. A labdát különféle testhelyzetekben, más-más feladattal tudják elkapni, továbbítani. Képesek rövidebb kirándulásokra.
5-6-7 éves korban: a testrészeken megtanult irányokat le tudják vetíteni a tér tárgyaira, és irányaira (térpercepció). Mozgásuk összerendezett, megfelelő ritmusú. Gyorsak, kitartóak. Képesek az akadályokat feladat szerint jobb, illetve baloldalon kerülni (térpercepció). Tudnak akadályokat átugrani, elrugaszkodni, guruló átfordulást végezni akadály fölött is. Szívesen játszanak sor- és váltóversenyeket, csapatversenyt. Jól egyensúlyoznak gerendán, már tudnak kerékpározni. Labdát pattogtatnak helyben, kislabdát dobnak távoli célba. Értik a vezényszavakat. Képesek ütemtartásra, ütemváltoztatásra, mozgásuk fékezésére. Sikeresen tesznek rövidebb túrát.

5.6.A külső világ tevékeny megismerése

Célunk, hogy a gyermekek tapasztalatokat szerezzenek a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyokról. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakuljon a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják azok

védelmét, az értékek megőrzését. A gyermekek, miközben felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét is. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak és azokat a tevékenységeikben alkalmazzák.

Feladatunk:

- Megismertetni a gyermekeket a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokkal, ennek köszönhetően alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-és mennyiségszemlélete.
- Lehetővé tenni a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítani a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Elősegíteni a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében nagy hangsúlyt fektetni a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A környezeti nevelés tartalma:

„Szeresd a fát, hisz ő is érez,
Szép gyöngén nyúlj a leveléhez,
Ágát ne törd, lombját ne tépjed,
Hagyd annak, a mi: épnek, szépnek –
Ne bántsd a fát!
Ő is anya, minden levele
Egy-egy gyermek, gonddal nevelve;
És gyermek minden ágacskája,
Szeretettel tekints föl rája –
Szeresd a fát!”
(Benedek Elek: Szeresd a fát)

Alapelveink:

- születés előtt 9 hónappal kell elkezdeni a környezettudatos nevelést;

- általa aktivitásra, cselekvésre, egymás iránti segítőkészségre, együttműködésre nevelünk.
- „ Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!”

Fontos, hogy a gyermekek életkori egyéni sajátosságainak figyelembevételével a gyermekek kíváncsiságára, együttműködésükre alapozva alakítsuk a környezethez való pozitív beállítottságukat.

Célunk a környezettel való harmonikus és egészséges együttélésre, környezetkímélő életmódra nevelés, illetve ezek alapjainak lerakása a családok bevonásával.

Feladatunk a gyermekek érzelmi beállítódására építve a közvetlen természeti és társadalmi környezet értékeinek, az őket körülvevő közvetlen természeti (elő és élettelen) és társadalmi környezet megismertetése és megszerettetése, valamint a környezetvédelem alapjainak elsajátítása:

- Az élő és élettelen környezetei tényezők összefüggéseinek megláttatása.
- A természeti környezet fontosságának felismertetése (víz. levegő, talaj, növények, állatok).
- Az ember alkotta környezeti értékek védelmének megalapozása.
- Szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, melyek a harmonikus együttélést segítik elő (kirándulás, hulladékgyűjtés, madarászovi, energiatakarékosság… stb.)
- A természet jeles napjainak megünneplése, pozitív élmények biztosítása a családok bevonásával.
- Óvodai hagyományok ápolása a természet és a környezetvédelem jegyében (Öko-nap,
- madáretetés, itatás…stb.)
- Csoportonként kedvelt helyszín keresése, évszakonkénti visszatérés.
- Témakörök fokozatos bővítése, közös tapasztalatszerzések, újrahasznosított alapanyagokból játékok készítése.
- A természet felfedezésének sokoldalú megközelítése (terep- terem, homok víz asztal..stb.)
- Megfigyelések végzése kavicsokon, növények hajtatásakor, az élősarokban tartott növényeken és állatokon.
- Családok bevonása, a környezettudatos nevelésbe.

- Zöld híreink folyamatos frissítése.
- Pedagógusaink továbbképzése.
- A csoportokban kialakítjuk a természetbúvár könyvtárakat.
- A Pátyolgató Óvoda zöld játékgyűjteményének használata és folyamatos fejlesztése.

Feladataink évszakonként:

Egész évben:

- szobanövények ápolása
- madarak itatása.

Ősz:

- Termések, falevelek összegyűjtése, szállítása (gereblye, kosár, vödör, talicska).
- Zöldségek, virágok, gyümölcsök magjainak gyűjtése.
- Zöldségfélék, fűszernövények, teafüvek betakarítása.
- Téliesítés, betakarás.
- Madárodúk kitakarítása, felújítása. Az újra kihelyezése.
- Faültetés.
- Komposztálás.
- Vitamin saláta készítés.

Tél:

- Madáreleség készítése.
- A madarak folyamatos etetése, itatása.
- Az összegyűjtött termések felhasználása.
- Magok csíráztatása.

Tavasz:

- A kertek takarítása, őszi hulladékok felszedése, talaj előkészítése.
- Virágok ültetése.
- Veteményezés.
- Magok csíráztatása.
- Ágak hajtatása
- Fűszernövények ültetése.
- Palántázás.
- Kerti szerszámok javítása, javíttatása.

Nyár:

- Locsolás, gyomlálás.
- Érett termések leszedése.
- Virágok, zöldségek ápolása.

Elkötelezettek vagyunk a fenntarthatóságra nevelés szellemisége iránt és a lehetőségekhez képest igyekszünk mindent megtenni a gyakorlatban való megvalósulásért.
A fenntartható fejlődés olyan növekedés, amely úgy elégíti ki a mai generációk szükségleteit, hogy közben nem veszélyezteti az utánunk jövő nemzedékek igényeit, elvárásait.
Ennek érdekében:

- Igyekszünk széles körű ismereteket szerezni a fenntarthatósággal kapcsolatban.
- Tudatosan odafigyelünk cselekedeteink jövőbeni következményeire (energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés).
- A felmerülő problémák észlelése, azonosítása során keressük a megoldás lehetőségeit.
- Törődéssel és szeretettel viszonyulunk környezetünkhöz.

Mindezekkel a környezettudatos értékrendet formáljuk.

A matematikai nevelés tartalma

A matematikai tapasztalatok, akár a nyelv, áthatják az ember egész életét. Az óvodai élet számos területén adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok ismeretek szerzésére.
A tevékenységközpontokban elhelyezett eszközök, tárgyak, berendezések alkalmasak az azonosságok, különbségek felismertetésére, hozzárendelésre, csoportosításokra, a sorba rendezésre, matematikai műveletek végzésére. A matematikai tapasztalatokat bármely tevékenységben (szabályjátékokban, társasjátékokban, térben, élethelyzetekben) lehet bővíteni. Ezekre a lehetőségekre az óvónők építenek.
A hozzárendelést, a halmazalkotást a gyermekek egész nap gyakorolják a játékeszközök, jelek alapján történő elrakásával. A mérésekre, becslésekre, összehasonlításra, a mérőeszközök használatára bármely tevékenység alkalmas a nap folyamán.
A manipulációs tevékenységközpontban a gyermekek rendelkezésére állnak azok az eszközök, amelyekkel egyénileg is tevékenykedhetnek, de az óvodapedagógus tudatos közreműködésével a részképességek is fejleszthetők.
Az építőközpontban elhelyezett speciális és más építőelemek a spontán tapasztalatokat bővítik és jól használhatóak a térbeli matematikai játékokhoz. A műveltségtartalom integrált

megközelítése szerint, a zenei, az ábrázoló, a természettudományos megfigyeléseknek is éppúgy lehet matematikai tartalma, mint a matematikai játékoknak.
A felajánlott tevékenységekben a gyermekek az óvodapedagógusaink irányításával és segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak, kísérletezhetnek.

A következő területeken biztosítunk lehetőséget a matematikai tapasztalatok szerzésére:

- tárgyak személyek összehasonlítása szabadon vagy kiemelt, megnevezett tulajdonság alapján történő szétválogatása,
- tárgyak, személyek szétválogatása saját szempont szerint megnevezett, ismert tulajdonság szerint; elrontott válogatás javítása, mások válogatásának folytatása felismert szempont szerint tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezése mennyiségi tulajdonságaik szerint, szubjektív rendezési szempontok szerint, elrendezett elemek sorrendjében felismert szabályosság szerint;
- sorozatok készítése mennyiségi tulajdonságok szerint;
- tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szavakban, szabadon, egyszerű megállapítások megfogalmazása;
- megállapítások igazságának eldöntése, ítéletalkotás;
- változások felismerése, megmutatása, megnevezése;
- irányított összehasonlítások;
- a számfogalom előkészítése;
- mennyiségek összemérése;
- halmazok összemérése, elemeik párosítása sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok;
- mérések különböző egységekkel;
- tapasztalatok a darabszám változásairól;
- megszámlálás, leszámlálás;
- tapasztalatok a geometria körében;
- építések, alkotások szabadon és másolással (építés szabadon különféle elemekből, papírnyírás szabadon, síkbeli alkotások mozaiklapokból fantázia szerint, alkotások szabadon, másolások gyöngykirakóval, alkotások fonalakból, szívószálakból stb., építőelemek, építmények összehasonlítása, szétválogatása geometriai tulajdonságok alapján, építés egy feltétel megadásával);
- tevékenységek tükörrel;
- tájékozódás térben és síkban ábrázolt világban.

A fejlődés főbb jellemzői:

3-4 éves korban: felismerik és megnevezik főbb testrészeiket, ismerik a közlekedés elemi szabályait, megismernek néhány virágot, zöldségfélét, gyümölcsöt, színek szerint csoportosítanak. Játék során a közvetlen környezetükben felismernek és megneveznek egyszerűbb formákat, számlálnak, válogatnak, felfedezik a formai és mennyiségi viszonyokat, ismerkednek a matematikai gondolkodás alapelemeivel. Figyelemmel kísérik az élősarok növényeinek, állatainak gondozását.

4-5 éves korban: ismerik a teljes nevüket, ismerik az orvos gyógyító szerepét, észreveszik a növények, állatok életében bekövetkező változásokat. Képesek különböző szempontok szerint tárgyakat, élőlényeket elemi szinten összehasonlítani. Megnevezett tulajdonság alapján tárgyakat, személyeket, képeket szétválogatnak, sorba rendeznek. Hosszúságokat, halmazokat összemérnek. Hatig, tízig ismerik a számok nevét, sorrendjét. Adott irányt mozgással tudnak követni és értik térbeli mozgásukra, az irányok jelzésére használt fontosabb szavakat. Irányítással elvégzik a naposi feladatokat, folyamatosan közreműködnek az élősarokban lévő növények, állatok gondozásában.

5-6-7 éves korban: ismerik lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket. Felismerik a napszakokat, különbséget tesznek az évszakok között, gyönyörködni tudnak azok szépségében. Megfigyelik az évszakok és élőlények egymásra gyakorolt hatását, az általuk ismert állatokat különböző szempontok szerint csoportosítják, ismereteik kibővülnek az ember munkájáról. Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzemeket, esztétikai alkotásokat. Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat. Ismerik környezetük növényeit, azok gondozását. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. A környezet megismerése során matematikai tartalmú ismeretek, tapasztalatok birtokába is jut, és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Biztosan mozog a 6-10-es számkörben, felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyokat. Érti és használja a relációk kifejezéseit.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. A nap folyamán bármely tevékenységben adódik lehetőség munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítése érdekében dolgoznak. Az óvodapedagógus közreműködésével később már külső cél érdekében, majd a közösségért is szívesen vállalnak munkát. A gyermeki munkát tudatos pedagógiai szervezéssel irányítjuk. Folyamatosan együttműködünk a gyermekekkel, konkrét, reális, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékeléssel kísérünk.

Leggyakoribb munkajellegű tevékenységek:

- Az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, amely fejleszti a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát;
- segítés az óvónőknek és más felnőtteknek;
- a játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségleteit kielégítő munkák, amelyeket alkalmanként önként vállalnak;
- a csoporthagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődések, takarítás, díszítés, terem átrendezése, meglepetések, ajándékok készítése, stb.);
- az élő környezet (növények, állatok) rendszeres ápolása, gondozása;
- az önként vállalt és kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízatások, naposi feladatok és egyéb megbízatások;
- a játékfajtákkal egybeeső munkák (barkácsolás, eszközök javítása, stb.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Legfontosabb a gyermekméretű eszközök biztosítása, amelyekkel a munka baleset nélkül végezhető és a csoportszobában kijelölt helyük van;
- az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségeinek bemutatása;
- a munkavégzés ösztönzése, értékelése, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével;
- a gyermekek önálló, szükségletekből fakadó munkavégzésének támogatása, próbálkozásainak segítése,

- a vegyes életkorú csoportokban a feladatok differenciálása (a nagyok vállaljanak kötelezettségeket, törekedjenek az eredményes munkavégzésre, küzdjék le az akadályokat).

Fejlesztő hatása:

- Tapasztalatszerzések, a környezet megismerése;
- kitartás fejlődése;
- önállóság, felelősségérzet, céltudatosság alakítása.
- közösségi nevelés, szocializáció.

Tevékenységek	**3-4 évesek**	**4-5 évesek**	**5-7 évesek**
Testápolás	Segítséggel használják: a mosakodáshoz szükséges kellékeket: szappan, körömkefe, törülköző, fogápoló szereket, és a zsebkendőt, fésűt, kefét.	Munka tartalma azonos - de nő az önállóság. Ügyesebbek, segítenek a zsebkendőtartó feltöltésében, szalvétahajtogatásban, letörlésben.	A testápolással kapcsolatos teendőket önállóan, szükség szerint végzik. Minden tisztálkodó eszközt rendeltetésszerűen használnak. A mosdó rendbetételében segítenek.
Étkezés	Önállóan étkeznek. Maguk viszik az étkezéshez szükséges eszközöket, majd maguk után leszedik az asztalt. Az evőeszközöket, kanalat, villát helyesen használják. A szalvétát étkezés után kidobják az asztalon lévő szalvéta kidobóba.	Az önállóságuk fokozódik. Az eszközfogásuk biztosabb. Év vége felé az ügyesebbek kést kaphatnak, esetenként kennek. Önállóan öntenek, szednek a tálakból.	Kés, villa használat. Pontosabbá, esztétikusabbá válik az étkezés.
Öltözés	Napirendnek megfelelően próbálkoznak az önálló öltözködéssel. Ruháikat felismerik, helyre teszik. Próbálkoznak cipő felvétellel, kapcsolással, fűzéssel. valamint a gombolással.	Önállóság nő. Hajtogatnak, csak a nehezen felvehető ruhadaraboknál kérnek segítséget. Próbálkoznak a cipőkötéssel.	Teljesen önállóan gyors tempóban öltözködnek.
Környezet rendje	Megismerik a tárgyak helyét, segítséggel rendet raknak és tartanak.	A közösen kialakított rendet megtartják, helyre teszik az eszközöket. A terem	A csoport játékait teljesen rendben tartják, és esztétikusan elrendezik. A

	Önállóan elővészik, amire szükségük van, majd helyre viszik. Játékukhoz, ha szükséges átrendezik a teret, áthelyezik a könnyen mozdítható eszközöket, tárgyakat.	átrendezésében segítenek, tornatermi eszközöket segítséggel helyre viszik. Apróbb rendetlenséget észreveszik, javítják. Udvari játékokat helyre viszik, sepregetnek, ágyazásban segítenek.	babaszobában, konyhában teljes önállósággal tartanak rendet. Ügyelnek a mosdó rendjére, tisztaságára. Nem szemetelnek. Segítenek a szertári eszközök rendszerezésénél, helyrevitelében.
Egyéni megbízás	Az óvodapedagógus kérésének eleget tesznek. Segítenek apróbb feladatok elvégzésében, spontán módon.	Kért eszközöket el, és behoznak, illetve elvisznek másokhoz. A bejárandó tér kitágul, az egész óvoda területén feltalálják magukat (fokozatosság elvét betartva.).	Bonyolultabb feladatokat is szívesen végeznek. Feladataik lehetnek összetettek. Kisebbek segítése az udvaron, kísérés, cipőkötés.
Naposi munka	Naposi munka nincs! Önkiszolgálás jellemzi a gyermekek munkáját. Az előkészítés lehet egy-egy kisebb megbízatás, melyeket a gyermekek örömmel végeznek - szalvétatartó megtöltése, kiürítése. Soha nem a munkafolyamat a lényeges ezekben az esetekben, hanem a tevékenység öröme.	Fokozatosan vezetjük be a naposi feladatokat. Eleinte önkéntes alapon, majd pontos szabályok szerint történik - csoportok maguk alakítják ki. Megfelelő kellékekkel segítjük: kötény, szalag, Terítő leterítése, összehajtása segítséggel. Étkezéshez szükséges eszközök kiosztása, összeszedése. Folyadék öntése.	A feladatot teljes önállósággal, pontosan, és esztétikusan végzik. Számon tartják, ki következik, észreveszik a hibákat. Oldaliságra ügyelnek. Letörlik az asztalt, hajtogatnak. Sepernek az asztaluk környékén, szükség szerint felrakják a székeket.

5.8.A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, az érzékelés, az észlelés tovább differenciálódik:

- a téri észlelés fejlettsége
- a vizuális és az akusztikus megkülönböztető képesség
- a téri tájékozottság
- a térbeli mozgásfejlettség
- a testséma kialakulása

Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek **testi, pszichés, szociális** kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

A **testileg egészségesen fejlődő gyermek** 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.

A **pszichésen egészséges gyermeknél** kialakul az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés. A közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem. Fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás is kialakulóban van.

Az **egészségesen fejlődő gyermek** érthetően, folyamatosan kommunikál. Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri a napszakokat, az öltözködés és az időjárás összefüggéseit, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Tisztában van a viselkedés alapvető szabályaival, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A **szociálisan érett gyermek** több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érettté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Az óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése. A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális végzettségű szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető el az a fejlettségi szint, melyet a befogadó intézmény elvárásként jelöl meg.

6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása

A Pátyolgató Óvoda nevelőtestülete felvállalta a mindenkor hatályos Alapító Okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek integrálását.

Feladat:

- az egyéni bánásmód, differenciálás elvének érvényesítésével történő befogadás, nevelés
- másság elfogadtatása a többi gyermekkel,
- gyermekek önállóságának segítése,
- felzárkóztatás, fejlesztés megszervezésének segítése,
- nevelőtestületben és alkalmazotti közösségben egymás támogatása,
- kapcsolattartás és együttműködés a szakszolgálatokkal, rehabilitációs intézetekkel, szakértői bizottságokkal és szakembereikkel.

Tehetséggondozás

Célunk, hogy minden gyermekben megtaláljuk azokat a pozitív tulajdonságokat, értékeket melyekre a fejlődési, fejlesztési folyamat során építeni tudunk. Célunk továbbá, hogy mindezek mellett felismerjük a kiemelkedő tehetségeket, és teljes elfogadással, odafigyeléssel segítsük őket továbbfejlődésükben. Feladatunknak tekintjük a szülők tájékoztatását gyermekük tehetségének megmutatkozásáról és kibontakoztatásának lehetőségeiről.

Logopédia

Óvodánkban logopédiai munka folyik. Szeptemberben mérjük fel az újonnan érkező gyermekek beszédállapotát, valamint a korábban is óvodába járt gyermekeinknél a spontán fejlődést vagy stagnálást. Az eredmények tükrében kapunk képet a felvételre váró gyermekek számáról, beszédhibájuk súlyosságáról, azok kezeléséről.
Év közben szükség esetén kiegészítő vizsgálatokat javaslunk. Kezdeményezzük a gyermekek neurológiai, audiológiai, fül-orr-gégészeti szakirányú megfigyelését. Akinek beszédhibája megszűnt vagy egyéb ok miatt (költözés, más logopédus foglalkozik vele) kimarad, annak helyébe másik kisgyermek kerül be.
A logopédiai munka fő célkitűzése az óvodában:

- Biztosítsa a beszédhibás gyermekek egyéni személyiségének fejlődését az optimális szocializációt a sikeres habilitációt illetve rehabilitációt.
- A már kialakult beszédhibák következményeként fellépő másodlagos elváltozások korrekciója.
- A gyermekek az óvodai képzés időtartama alatt beszédfejlettségük területén elérjék az iskolába lépés követelményeinek mértékét.
- A későbbi életkorban szükséges terápiák megalapozása.

Feladatai:

- Az óvodába járó gyermekek beszéd- és nyelvi fejlettségének szűrése
- A beavatkozást igénylő gyermekek logopédiai vizsgálata.
- A logopédiai vizsgálat alapján kiszűrt gyermekek logopédiai foglalkozásának megszervezése.
- Egyéni fejlesztési terv készítése súlyos beszédfogyatékos gyermekeknél.

- A gyermekek személyiségének pozitív befolyásolása.
- A foglalkozások dokumentálása a logopédiai munkanaplóban.
- Kapcsolattartás szülőkkel, óvodapedagógusokkal, a gyermeket nevelő más szakemberekkel.

A logopédiai foglalkozások keretein belüli főbb feladatok:

- A helyes artikuláció kialakítása
- A beszédészlelés és a beszédmegértés fejlesztése
- A finommotorika fejlesztése
- Verbális figyelem és verbális emlékezet fejlesztése
- Nyelvi nehézségek leküzdése és ezzel összefüggően a gondolkodás fejlesztése
- A beszéd és gondolkodás összhangjának kiépítése

A logopédiai ellátás keretébe tartozó terápiák:

- Pöszeség
- Dadogás
- Hadarás
- Orrhangzós beszéd
- Hangképzési zavarok
- Megkésett és akadályozott beszédfejlődés
- Hallászcsökkenésből adódó beszédzavar
- Tanulási zavarok megelőzése

Szervezeti keretek

- Logopédiai foglalkozásokon azok az óvodások vesznek részt, akiket a logopédus felmérése alapján kiszűrt és/vagy olyan szakvéleménnyel rendelkeznek, mely őket a logopédiai szakellátásba utalja.
- A beszédhiba illetve beszédfogyatékosság súlyossága szerint a gyerekek heti 1, 2 vagy 3 alkalommal vesznek részt a beszédjavító foglalkozásokon.
- A beszédjavító foglalkozások megszervezésekor célszerű homogén csoportok kialakítására törekedni.

Értékelés

- Félévkor és év végén a logopédus szöveges értékelést készít terápia menetéről és a gyermek fejlődéséről.

- Év végén éves statisztikai jelentést készít.
- Kérésre a vezetőség, az óvodapedagógusok és a szülők felé a gyermekeket érintő kérdésekre válaszol, ezekről igény szerint beszámol, minden esetben tiszteletben tartva a gyermekek személyiségi jogait.

Fejlesztő pedagógia, gyógypedagógia

A differenciálás célja a gyermekek egyéni fejlődéséből adódó hátrányok kompenzálása, hogy az egyéni fejlesztésben részesülő gyermekek az óvodáskor végére elérjék a számukra optimális fejlettséget.

A differenciálás alapelvei:

- A gyógypedagógus kompetenciaköre elsősorban a normál intelligenciaövezetbe tartozó gyermekekre terjed ki, részképességek zavarainak kompenzálásában.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési irányának a meghatározása és fejlesztése gyógypedagógusi kompetencia. Minden esetben a szakértői bizottságok javaslatai alapján láthatjuk el ezt a feladatot.
- Integrált nevelés esetében a megfelelő végzettségű gyógypedagógussal szorosan együttműködve végzi munkáját az óvoda gyógypedagógusa.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket érintő gondozási feladatokban segít a pedagógiai asszisztens.

Ezekből az alapelvekből kiindulva óvodánkban a fejlesztő szakmai munkaközösség szervezeti felépítése:

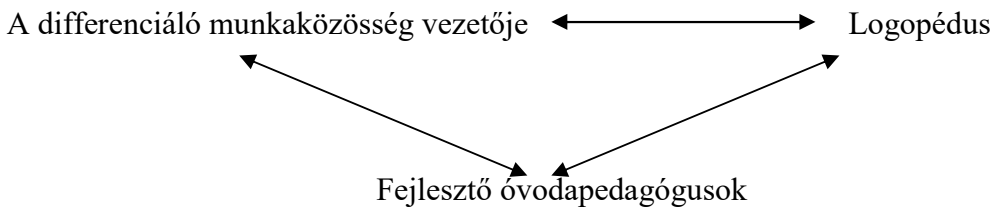

A fejlesztőpedagógus főbb feladatai:

- Kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal, a logopédussal és a szülőkkel, továbbá a gyermeket vizsgáló más szakemberekkel

- Egyéni fejlesztés megtervezése a szakvélemények és a gyermek fejlettségének ismerete alapján
- A foglalkozások dokumentálása a fejlesztő naplóban
- Vélemények, értékelések elkészítése.

Fejlesztendő területek:

- Kognitív képességek
- Testi képességek (mozgáskoordináció, erőnlét stb.)

Szervezeti keretek:

- A foglalkozások heti 1-2 alkalommal, egyéni, vagy mikro-csoportos szervezeti formában valósulnak meg a fejlesztéshez kialakított fejlesztőszobában, vagy a gyermekcsoportban a gyermek fejlettségétől és fejlettségének fajtájától függően, a számára elkészített egyéni fejlesztési terv alapján.

7. Kapcsolataink

Kapcsolattartás a családokkal bevonásuk az óvoda életében

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családokkal való szoros együttműködés, melynek során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait.

Az óvodapedagógus felkészülése a családok fogadására /befogadás

A családból az óvodába való átmenet könnyítése érdekében igyekszünk feloldani a szülők és a gyermekek félelmeit, szorongásait. Ezt a legtöbb gyermeknél az elválás ténye okozza. A szülőket megismertetjük a programmal, az óvodával és a nevelőtestülettel. A család és a gyermekek megismerésével készülünk a gyermekek fogadására.

Erősítik a szülők kötelességérzetét azzal, hogy hangsúlyozzuk a család pótolhatatlanságát. Valljuk, hogy minden család közvetít értékeket valamilyen mértékben. A szülőnek a

gyermekével kapcsolatban igényei elvárásai, jogai és kötelességei vannak, amelyeket gyermeke érdekében érvényesíthet. A családoknak lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerjék azt a környezetet, azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógusaink biztosítanak, és így szerezhessen információt gyermekük fejlődéséről.

A családok bevonásának formái

Miután a családok tájékoztatást kapnak arról, hogy gyermekük felvételt nyert az óvodába, kezdetét veszi az együttműködés, ami a gyermek óvodai életének kérdéseiben különösen fontos.

Lehetőségek az együttműködésben:

- nyílt napok az intézmény bemutatására, betekintés az óvodába,
- szülői értekezletek, tájékoztató a felvételt nyert gyermekek szüleinek,
- családlátogatások, ahol az óvónők ellátogatnak a csoportjukba kerülő gyermekekhez,
- beszoktatás egyéni odafigyeléssel, a szülők bevonásával, az óvoda közös felfedezésével, időtartama a gyermek, a család, a csoport igényeitől függ,
- fogadóórákon a szülők tájékoztatása a gyermekek fejlődéséről,
- a családok aktív részvétele az óvodai és csoportszintű rendezvényeken,
- a családok és a csoportok együttműködése a projektek megvalósulása során,
- a szülők bevonása a csoport életébe, mindennapjaiba,
- nyílt napon
- részvétel a szülői szervezet, az óvodaszék munkájában,
- szülői elégedettségmérés,
- faliújság, online kapcsolattartás.

Az óvoda és az önkormányzat kapcsolata

Az intézmény fenntartója a Páty Község Önkormányzata, mely meghatározza a működési keretet.

Az óvoda vezetője rendszeres munkakapcsolatban áll a fenntartóval, figyelemmel kíséri az óvodát érintő intézkedéseket. Az évenkénti, illetve szükség szerint alkalmankénti beszámolóban jelzi az elvégzett és az elvégzendő feladatokat. A beszámoló átöleli mind a tárgyi, mind a szakmai területeket. Javaslataival segíti a problémák megoldását.

Az óvoda és az iskola kapcsolata

A kapcsolattartás ütemezése az aktualitásokhoz, a feladatok rendszeréhez igazodik. Ezt segíti nevelőtestületünk tagjaként egy iskolai összekötő. Ehhez a feladathoz kölcsönös látogatásokat szervezünk, tanítók és óvodapedagógusok közötti szakmai megbeszéléseket. Lehetőséget biztosítunk a tanítók számára, hogy a szülőkhöz hasonlóan betekintést nyerhessenek a gyermekek mindennapi életébe. Megfigyelhessék, megismerhessék az óvodánk nevelési programját, a csoportokban folyó munkát, a gyermekek egyéni képességeit. Ezzel elősegítjük az iskolába lépő gyermekek minél zökkenő mentesebb beilleszkedését. A nagycsoportos gyermekek és szüleik számára lehetőség van az iskolalátogatásra. Az iskola által szervezett programokon ismerkedhetnek az iskolai élettel, annak követelményeivel.

Kapcsolat a szakmai szolgáltató szervezetekkel

Folyamatos, valamint alkalmi rendszerességgel vesszük igénybe a Járási Pedagógiai Szakszolgálat, a Tanulási Képességvizsgáló, a Korai Fejlesztő szolgáltatásait. A szülőket tájékozatjuk szükség esetén hova fordulhatnak segítségért. A szakszolgálat helyben dogozó pszichológusaival igyekszünk napi kapcsolatot tartani a gyermekek érdekében.

Az óvoda és a Családsegítő, Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolata

A gyermekvédelem mindannyiunk feladata. Felelőse az óvoda vezetője, munkáját a gyermekvédelmi felelős segíti. A gyermekvédelmi felelős segíti az intézmény dolgozóinak gyermekvédelmi munkáját. Kiemelt feladat a Családsegítő, Szociális és Gyermekjóléti Szolgálattal való együttműködés, a veszélyeztetettség feltárása, a prevenció, a családok életviteli problémáiban való segítségadás. Azokat a problémákat, melyek túlmutatnak az óvodavezető hatáskörén szóban, illetve írásban jelzi a Családsegítő Szolgálat felé.

Kapcsolattartás az egészségügyi intézményekkel

Az óvoda orvosa évente ellátogat az óvodába, a gyermeke általános szűrővizsgálatát elvégzi. A védőnői szolgálat az óvodás gyermek egészségének, higiénés állapotának felügyeletét gyakorolja. Havonta ellenőrzik, hogy a gyermekek tisztaságát. Évente egyszer fogászati szűrést biztosítunk, törekszünk a gyermekek dentalhigienes foglakozáson való részvételére.

Az óvoda és a művelődési intézmények kapcsolata

Aktualitásokhoz igazodva igénybe vesszük a község Művelődési Házát. Megtekintjük a Közösségi Ház kiállításait. Figyelemmel kísérjük a gyermekeket érintő programokat. Minden évben 3-4 alkalommal szervezünk a gyermekeknek színházi előadást a Művelődési házban Nagycsoportos gyermekeink évente néhány alkalommal ellátogatnak a település könyvtárába.

8. Gyermekvédelem, hátránykompenzáció, esélyegyenlőség

Célunk: A gyermekek jogainak érvényesítése és tiszteletben tartása óvodán belül és kívül-különleges bánásmódot igénylők segítése, fejlesztése. A gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése, és az érvényesülés ellenőrzése.
A gyermekvédelmi feladatok ellátásáért az óvoda vezetője a gyermekvédelmi felelős és az óvoda pedagógusok egyaránt felelősek.
Feladataink: Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók és a migránsok beilleszkedésének segítése, interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének biztosítása és az alapvető szabadság védelme. Éves gyermekvédelmi munkatervben a konkrét feladatok meghatározása.
A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése. Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel. Együttműködés a gyermekvédelmi és családsegítő szolgálattal, részvétel a jelzőrendszeri konferenciákon. Szükség esetén szóbeli vagy írásban tett esetjelzés. A családok tájékoztatása az igénybe vehető kedvezményekről. Az esetleges induló hátrányok feltárása, felzárkóztatás megszervezése. A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltésében. Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.

9.Ünnepeink

Óvodai ünnepeink megszervezésénél is igyekszünk szem előtt tartani azt az elvünket, hogy a gyermek elsősorban a családé. Nem kívánjuk elhomályosítani az otthoni ünnepeket. Az adventi időszakban nem ünnepelünk, a megfelelő előkészületekkel az ünnepi hangulatot a várakozás izgalmát kívánjuk előkészíteni. Az anyák napjában segítséget nyújtunk a gyermekeknek, hogy május első vasárnapján méltó ajándékkal és verssel tudja édesanyját

felköszönteni. A családok igényeinek megfelelően lehetőséget biztosítunk a gyermekek születésnapjának óvodai megünneplésére. Amennyiben egy-egy gyermekcsoport fejlettsége, habitusa azt megengedi, lehetőséget biztosítunk kisebb szereplésre, fellépésre. Természetesen szem előtt tartva a gyermekek egyéni sajátosságait, felszabadult önkifejező törekvéseiknek teret engedve, életkoruknak megfelelő mértékben játékos keretek között tartva a felkészülést és az előadást. Az óvodai évek végén lehetőleg saját készítésű, igényes ajándékkal búcsúzunk el az iskolába indulóktól. (pl.: tolltartó, fényképalbum, tarisznya…stb.) Csoportonként néhány ünnep megvalósítására lehetőséget biztosítunk. (pl.: Apák napja, Népmese világnapja…stb)

Megnevezés	**Idő**	**Tartalom**	**Szervezési forma**
Öko-nap	szeptember, szombat	közös játék, bábelőadás	óvoda szint a családok részvételével
Idősek világnapja	október 1.	látogatás a nyugdíjasok otthonába	nagycsoportok
Állatok világnapja	október 4.	közös programok	csoport vagy óvodaszint
Márton nap	november	lámpások készítése	a családok csatlakoznak a felvonuláshoz
Mikulás	december	ünnep Mikulás várás	Csoportszintű
Adventi délutánok	december	hangulatteremtés-készülődés	Csoportszintű, családok meghívásával
Farsang	Január-február	jelmezes mulatság	Csoportszintű
Március 15.	március	megemlékezés	Csoportszintű
Víz világnapja	március 21.	közös programok	csoport vagy óvodaszint
Húsvét	április	készülődés,	Csoportszintű
Föld napja	április 22.	közös programok	csoport vagy óvodaszint
Anyák napja	május	készülődés-köszöntés	Egyéni, édesapák bevonásával

Madarak és fák napja	május 10.	közös programok	csoport vagy óvodaszint
Kihívás napja-Sportnap	május 25.	közös sport programok, versenyek, foci döntő	óvodaszint
Gyermeknap	május	közös élmény, rajzpályázat	Délelőtt óvodai, délután eredményhirdetés a családok bevonásával
Évlezárók	május-június	közös élmény	Csoportszintű, családok meghívásával
Apák napja	június 5.	készülődés-köszöntés	Egyéni, édesanyák bevonásával